

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γ.Γ. Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, την 28^η Απριλίου 1998, ημέρα Τρίτη και ώρα 1 μ.μ. με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Παραθύρας,

Βλάσιος Ασημακόπουλος,

Χαρίλαος Χάρακας,

Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυμένου του τακτικού Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου,

Λεωνίδα Νικολούζος,

Μελίνα Μουζουράκη,

Ιωάννης Κατσουλάκος και

Δημήτριος Τζουγανάτος

Γραμματέας: Ελένη Βασιλειάδου, κωλυμένης της Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου

Θέμα της Συνεδρίασεως ήταν η από 6.12.1994 αίτηση των εταιρειών Ν. Γ. ΣΟΦΟΣ Α.Ε. και ΡΑΚΑΣ ΕΠΕ για την έκδοση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, και σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγρ. 3 του ν.703/77, όπως ισχύει, απόφασης εξαίρεσης της από 8.11.1994 σύμβασης δικαιόχρησης (franchise) μεταξύ αυτών και της εταιρείας Κ. ΦΟΥΜΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε., από την απαγόρευση της παραγρ. 1 του ιδίου ως άνω άρθρου. Η ανωτέρω σύμβαση υποβλήθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Α1-1513/6.12.94 έγγραφο των εταιρειών στην τότε Διεύθυνση Έρευνας Αγοράς - Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου και διαβιβάσθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 19.7.1995.

Κατά τη συζήτηση δεν παρέστησαν οι αιτούσες εταιρείες, καίτοι νομίμως και εμπροθέσμως κλητευθείσες.

Στην αρχή της συνεδρίασης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας και πρότεινε να μην εξετασθεί το αίτημα των ως άνω εταιρειών για έκδοση απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγρ. 3 του ν.703/77, όπως ισχύει, λόγω της ήσσονος σημασίας της κρινόμενης σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες ανταγωνισμού στις επιμέρους σχετικές αγορές.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 11η Μαΐου 1998, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10.45 π.μ., στην ανωτέρω αίθουσα 611, και, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλλου και την εισήγηση της Γραμματείας,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Ι.1. Οι εταιρείες Ν.Γ. ΣΟΦΟΣ Α.Ε. και ΡΑΚΑΣ Ε.Π.Ε. (στο εξής δικαιούχοι), οι οποίες εδρεύουν αμφότερες στην Αθήνα, δραστηριοποιούνται στη διάθεση και εμπορία υφασμάτων και ετοιμών ενδυμάτων με τα σήματα των υπηρεσιών και των εμπορευμάτων τους και τους διακριτικούς τίτλους «sofos» η πρώτη και «sofos bis» και «coral» η δεύτερη και κύκλους

εργασιών για το έτος 1994 εκ δρχ. 189.000.000 περίπου η πρώτη και 292.000.000 περίπου η δεύτερη.

2. Η εταιρεία με την επωνυμία Κ. ΦΟΥΜΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε. (στο εξής δικαιούχος) εδρεύει στο Ηράκλειο Κρήτης και δραστηριοποιείται στην εμπορία ανδρικών και γυναικείων ενδυμάτων.

II. Η κρινόμενη σύμβαση αφορά την αγορά των ετοιμών γυναικείων εξωτερικών ενδυμάτων. Η παραγωγή ετοιμών ενδυμάτων και ειδικότερα αυτή των γυναικείων εξωτερικών ενδυμάτων, παρουσίασε στην Ελλάδα κάμψη κατά την περίοδο 1987-1992 λόγω του έντονου διεθνούς ανταγωνισμού, σύμφωνα με μελέτη του IOBE, ενώ αντίστοιχα αυξήθηκαν οι εισαγωγές. Ο αριθμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων συρρικνώνεται λόγω του οξέως ανταγωνισμού από τα μεγάλα καταστήματα και πολυκαταστήματα και ο ανταγωνισμός τόσο στο επίπεδο της παραγωγής ή της εισαγωγής όσο και του λιανικού εμπορίου είναι έντονος. Από γεωγραφική άποψη η κρινόμενη σύμβαση αφορά την αγορά του νομού Ηρακλείου, στον οποίο δραστηριοποιείται μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων πώλησης ετοιμών ενδυμάτων, επωνύμων και μη.

Λαμβάνοντας υπόψη τους κύκλους εργασιών των σημαντικών εταιρειών του κλάδου των γυναικείων ετοιμών ενδυμάτων, το μερίδιο των δικαιωπαρόχων στην αγορά αυτή, χωρίς να μπορεί να υπολογισθεί με ακρίβεια, εκτιμάται ότι κυμαίνεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

III. Στην εξεταζόμενη σύμβαση περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οι ακόλουθοι όροι:

α) Ως προς το αντικείμενο, τις υποχρεώσεις των μερών και τη διάρκεια: Αντικείμενο της σύμβασης είναι η ίδρυση από τη δικαιούχο καταστήματος στο Ηράκλειο, όπου θα προωθούνται οι πωλήσεις προϊόντων των δικαιωπαρόχων (άρθρο Γ). Το κατάστημα αυτό, το οποίο η δικαιούχος υποχρεούται να μισθώνει καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης (άρθρο Ε παράγρ. 1), οι δικαιωπαρόχοι αναλαμβάνουν να εξοπλίσουν και διακοσμήσουν με δικές τους δαπάνες και υπό την εποπτεία τους, χωρίς την ανάμειξη της δικαιούχου (άρθρο Δ παράγρ. 1), της τελευταίας υποχρεούμενης μόνο στη συντήρηση του εξοπλισμού και της διακόσμησης (άρθρο Ε παράγρ. 2), να το προμηθεύουν με εμπορεύματα δικά τους ή τρίτων με τα σήματα και τους διακριτικούς τους τίτλους (άρθρο Δ παράγρ. 1 και 2) και να το εντάξουν στη διαφημιστική πολιτική τους (άρθρο Δ παράγρ. 4). Η αρχική διάρκεια της σύμβασης είναι έξι χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης για τρία ακόμα χρόνια.

β) Ως προς την εδαφική περιοχή: Οι δικαιωπαρόχοι δεσμεύονται να μην προμηθεύουν με εμπορεύματά τους άλλα καταστήματα στο νομό Ηρακλείου Κρήτης καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης (άρθρο Δ παράγρ. 3).

γ) Ως προς την προμήθεια των προϊόντων: Η δικαιούχος υποχρεούται να διαθέτει εμπορεύματα στο κατάστημά της, τα οποία προμηθεύεται αποκλειστικά από τις δικαιωπαρόχους ακόμα και αν πρόκειται για προϊόντα που δεν είναι δικής τους παραγωγής (άρθρο Ε παράγρ. 3).

δ) Ως προς τις τιμές: Με την εξαίρεση της περιόδου των γενικών εκπτώσεων, όπου οι τιμές διαμορφώνονται ελεύθερα από τη δικαιούχο, η τελευταία υποχρεούται να διαθέτει τα εμπορεύματα στις ίδιες τιμές που τα διαθέτουν οι δικαιωπαρόχοι και τα υπόλοιπα συνεργαζόμενα με αυτές καταστήματα (άρθρο Ε παράγρ. 4).

ε) Ως προς την καταγγελία: Σε περίπτωση παράβασης όρου της κρινόμενης σύμβασης, οι οποίοι έχουν συμφωνηθεί όλοι ουσιώδεις από τα μέρη ή άκαιρης καταγγελίας από τη δικαιούχο,

καταπίπτει εις βάρος της τελευταίας ποινική ρήτρα ύψους δεκαπέντε εκατομμυρίων δραχμών (άρθρο Ζ παράγρ. 1).

στ) Ως προς τον ανταγωνισμό: Η δικαιοδόχος και τα ομόρρυθμα μέλη αυτής υποχρεούνται να μη συνεργάζονται κατά τη διάρκεια της σύμβασης με επιχειρήσεις άμεσα ή έμμεσα ανταγωνιστικές των δικαιοπαρόχων και να μην κοινοποιούν προς τρίτους τα επιχειρηματικά μυστικά και καταλόγους πελατών και προμηθευτών αυτών (άρθρο ΣΤ).

IV.1. Με βάση το άρθρο 1 παράγρ. 1 ν.703/77, όπως ισχύει, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και η οποιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού.

Η κρινόμενη σύμβαση δικαιόχρησης αποτελεί καταρχήν συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 1 παράγρ. 1 του ίδιου ως άνω νόμου και πρέπει συνεπώς να εξετασθεί αν περιέχει όρους που παρακωλύουν, περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό.

2. Από τους όρους της σύμβασης ορισμένοι, που αναφέρονται στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η δικαιοδόχος έναντι των δικαιοπαρόχων και αντίστροφα, δεν εμπίπτουν στη διάταξη του άρθρου 1 παράγρ. 1 ν.703/77, όπως ισχύει, καθώς ανήκουν στη φύση της σύμβασης δικαιόχρησης και θεωρούνται απαραίτητοι οι μιν, και συγκεκριμένα αυτοί των άρθρων Δ παράγρ. 1 ως προς τη διευθέτηση των χώρων από τις δικαιοπαρόχους, Δ παράγρ. 4 και Ε παράγρ. 2 για τη διατήρηση και προάσπιση της κοινής ταυτότητας, οι δε, και συγκεκριμένα αυτοί των άρθρων Ε παράγρ. 1 και ΣΤ για την αποφυγή της εκμετάλλευσης της τεχνογνωσίας που παρέχουν οι δικαιοπάροχοι στη δικαιοδόχο από ανταγωνιστές.

3. Ωστόσο, οι όροι των άρθρων Δ παράγρ. 4, που υποχρεώνει το δικαιοδόχο να πωλεί τα εμπορεύματα στις ίδιες τιμές που τα διαθέτουν οι δικαιοπάροχοι και τα λοιπά καταστήματα του δικτύου, του άρθρου Ε παράγρ. 3 που υποχρεώνει τη δικαιοδόχο να προμηθεύεται εμπορεύματα μόνο από τις επιχειρήσεις των δικαιοπαρόχων και αυτός του άρθρου Δ παράγρ. 3, σύμφωνα με τον οποίο οι δικαιοπάροχοι υποχρεούνται να μην προμηθεύουν με εμπορεύματά τους άλλα καταστήματα στην περιφέρεια του νομού Ηρακλείου Κρήτης, είναι περιοριστικοί του ανταγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγρ. 1 του ν.703/77, όπως ισχύει, και ακόμα και εξεταζόμενοι υπό το φως της παραγρ. 3 του ίδιου άρθρου δεν πληρούν τις οριζόμενες σε αυτήν προϋποθέσεις ώστε να τύχει εξαίρεσης η σχετική σύμβαση, αντίθετα περιορίζουν την ελευθερία του αντισυμβαλλομένου, εδώ δικαιοδόχου, υπερβολικά.

Δεδομένου, ωστόσο, ότι το ποσοστό που οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κατέχουν στην αγορά των ετοιμών ενδυμάτων είναι μικρό και ότι προσφέρεται στον καταναλωτή πληθώρα ενδυμάτων, τα οποία θεωρούνται από αυτόν ομοειδή με αυτά των επιχειρήσεων των δικαιοπαρόχων από την εμφάνιση, τα υλικά κατασκευής, την τιμή και τη χρήση τους και ότι, συνεπώς, η κρινόμενη σύμβαση είναι ήσσονος σημασίας, οι παραπάνω όροι δεν συνεπάγονται τον περιορισμό, τη νόθευση ή την παρακώλυση του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγρ. 1 ν.703/77, όπως ισχύει. Κατά συνέπεια παρέλκει η εξέταση του αιτήματος των εταιρειών για την έκδοση απόφασης σύμφωνα με την παράγρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου.

4. Κατά τη γνώμη όμως δύο μελών της Επιτροπής, οι παραπάνω υπό IV.3 αναφερόμενοι όροι που αποκλείουν τη δυνατότητα στα μέλη που ανήκουν στο ίδιο δίκτυο να καθορίζουν αυτοί

τις τιμές στις οποίες θα πωλούν τα εμπορεύματά τους στον τελικό καταναλωτή και αποκλείουν, κατά συνέπεια, και τον μεταξύ τους ανταγωνισμό, καταμερίζουν δε την αγορά μεταξύ δικαιοπαρόχων και δικαιοδόχων και εμποδίζουν τη δικαιοδόχο από του να προμηθεύεται προϊόντα ισοδύναμης ποιότητας με εκείνη των προσφερομένων από τις δικαιοπαρόχους, απαγορεύονται ως τέτοιοι per se, άσχετα δηλαδή από το μέγεθος και το ποσοστό που διαθέτουν στη σχετική αγορά οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, και πρέπει, για το λόγο αυτό να απαλειφθούν από τη σύμβαση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται, κατά πλειοψηφία, ότι η από 8.11.1994 σύμβαση δικαιόχρησης μεταξύ των εταιρειών Ν.Γ. ΣΟΦΟΣ Α.Ε. και ΡΑΚΑΣ ΕΠΕ αφενός και Κ. ΦΟΥΜΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε. αφετέρου δεν εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 1 παράγρ. 1 του ν.703/77, όπως ισχύει, και ως εκ τούτου παρέλκει η εξέταση του αιτήματος για την έκδοση απόφασης (εξαίρεσης) σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου ως άνω άρθρου.

Η απόφαση εκδόθηκε την 29η Μαΐου 1998.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Η Συντάξασα την Απόφαση

Σταύρος Αργυρόπουλος

Μελίνα Μουζουράκη

Η Γραμματέας

Ελένη Βασιλειάδου